

СТАНОВИЩЕ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 36 от 17.04. 2026 г.

Автор на становището: проф.д-р Невена Славева Филипова
Кандидат: гл.ас. д-р Радослава Топалска

Гл.ас. д-р Радослава Топалска е представила всички необходими документи за участието в процедурата. Трудовата ѝ дейност е свързана предимно с ЮЗУ „Неофит Рилски“, владее английски език. Преподава дисциплини, свързани с ИКТехнологии в обучението; Методика на обучението по информационни технологии и компютърно моделиране в началните класове; добавена и виртуална среда в учебния процес и други.

Монографичното изследване „Дигитална компетентност на учителя“ е посветено на изключително актуална проблематика. В съвременната образователна реалност, дигиталната компетентност на учителя е от съществено значение. Проучването е в обем от 191 страници и е структурирано в увод, 3 глави, заключение, литература, списък на таблиците и фигурите, и приложения. В увода накратко е обоснована необходимостта учителя да запознае учениците с възможностите, но и с вредите на технологиите. Обект, предмет, цел и задачи на изследването са формулирани добре и са в контекста на изследваната проблематика.

В първа глава д-р Топалска изяснява понятийно понятията компетентност, дигитална компетентност, разликите между компетентност и компетенции, ключови компетентности и авторовите позиции- Чавдарова-Костова, 2016г. В ретроспективен план е проследено възникването на понятието дигитална компетентност и авторовите виждания/ наши и чужди/ - Мерджанов, 2014; Игнатов и Карастоянов, 2009; Павлов, 2014; Вацов, 2019; Мирчева, 2020 и др. Очертани са основните характеристики на компетентностния подход, етапи в развитието, както и Модел за изграждане на ключови компетентности в училище. Представени са нормативните документи за компетентностите – ЕКР –/ Европейска квалификационна Рамка/ за учене през целия живот, както и създаване на Национални квалификационни рамки за страните членки – „Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ, „Европа 2020. Проследява историческото развитие на дигиталната компетентност от споменаването ѝ през 1997 г. в САЩ през значимото ѝ място в образованието. Представени са авторови дебати за цифрова компетентност - наши и чужди. Посочени са някои измерения на дигиталната компетентност – технологично, когнитивно и етично. Очертана е необходимостта от дигитална компетентност на учителя в епохата на дигитализация.

Втора глава е посветена на дигиталната компетентност на учителя. Предложени са авторови позиции за ролята на дигиталната компетентност на учителя като ключови компетенции в процеса на преподаване и учене. Подчертана е ролята на институциите в обучението на учителите, създаване на модели и рамки за дигитални компетентности, както

и национални стандарти. В контекста на Европейска рамка за дигитална компетентност на преподавателите Dig Comp Eduq са посочени рамки и модели с описание дигиталните компетентности на различни страни. Предложен е модел на дигитални компетентности на учителя, основан на нормативна база/ фиг.1/ и подробно описание на дигиталните компетентности на преподавателите/ фиг.2/ Изяснени са: професионалната ангажираност на учителя ; дигиталните ресурси; преподаването и ръководенето; менторството от страна на учителя. Доктор Топалска предлага система от критерий/5/ и показатели за самооценка дигиталните компетентности на учителя. Представени са: ролите и отговорностите на детски, начални,специален и социален педагог; изборът на дигитални инструменти и комуникация с ученици и родители;направено е проучване на дигиталните компетентности на учителите чрез адаптиран вариант на инструмент“iSelfie for teachers“, включващ 28 въпроса, чрез които учителите оценяват своята дигитална компетентност. Резултатите са представени в 25 диаграми и 5 таблици. Направени са съответните изводи, предложен е кратък вариант на критерии за оценка дигиталната компетентност на учителя.Очертани са препоръки за повишаване нивото на дигитална компетентност на учителите.

В трета глава авторката е представила и анализирала инструменти за : повишаване дигиталната компетентност на учителя; електронно оценяване – Presi, за презентации – Power Point; облачни платформи; за обучение от разстояние; за осъществяване на комуникация.Посочени са примери за програмируеми устройства, образователни среди за игровизация за приложение в начален етап- / Кахут/ и /Джъмпидо/.Акцентирано е върху STEM обучение за включване на децата в различни експерименти. Препоръчва се изкуствения интелект, само ако учителите лично го използват.Специално място е отделено на дигиталната идентичност и безопасност.

Достойнствата на труда на д-р Топалска се отнасят до:

- изследва изключително актуален проблем;
- познаване на проблематиката в дълбочина;
- умело интерпретира използваните източници, демонстрирайки лично отношение и ангажираност;
- направените анализи и коментарии, свидетелстват за дълготраен и задълбочен интерес;
- предложеният модел за оценка на учителските компетентности и методологията за самооценка е стъпка към усъвършенстване на тези компетентности;

Останалите публикации на д- р Топалска са свързани със: приложение на технологиите в предмети като религия, физическо възпитание, чуждоезиково обучение и др. чрез добавена реалност в начален етап; дигиталното творчество в образованието; програмируеми устройства в часа на класа; STEM центровете у нас и STEM образованието през погледа на учителя; STEM обучението в оценка на бъдещите педагози; образователната роботика в качеството на иновативен инструмент при обучението по математика в първи клас; виртуалната реалност и опазване на околната среда; интегриране на съвременните технологии за предучилищното и училищно образование; мултимедиините презентации за по-динамична и въздействаща комуникация; запознаване на учениците с програмируеми

устройства за мотивацията им за учене; STEM образованието и електронните спортове в учебния процес; уменията на студентите – бъдещи учители в информационните технологии за приложението им в учебния процес.

Д-р Топалска има спечелен проект за млади учени и член на екип по проект, финансиран от фонд „Научни изследвания“.

Забележката ми към д-р Топалска се отнася до обозначаване на структурните елементи на монографичното изследване- главите би могло да се обозначават с римски числа.

В контекста на предложените изследвания, д-р Топалска би могла да насочи бъдещите си научни търсение към: ефекта на STEM центровете и използването им; по-нататъшното приложение на ИИ чрез детайлизиране на използването му; необходимостта от национални мерки за дигитална и кибер безопасност и др.

Заклучение:

Гл.ас. д-р Радослава Топалска има всички основания да претендира за академичната длъжност Доцент.Представените приноси момент от публикационната ѝ дейност са доказателство за дълготраен и задълбочен професионален интерес към възможностите и предизвикателствата на дигиталните компетентности ,както и приложението им в образованието. Демонстрира многопластовост и широта в изследователските си интереси. Това ми дава основание да предложа на членовете на научното жури да присъди академичната длъжност Доцент на гл.ас.д-р Радослава Топалска по 1.2 Педагогика/ Информационни и комуникационни технологии в образованието/.

20.07.2026 г.

Благоевград

Изготвил становището:....

/ проф. д-р Невена Филипова/

POSITION

of the works submitted for participation in the competition for the academic position of Associate Professor, announced by South-West University "Neofit Rilski" in the State Gazette, Issue 36 of 17 April 2026.

Author of the opinion: Prof. Dr. Nevena Slaveva Filipova

Candidate: Chief Assistant Professor Dr. Radoslava Topalska

Chief Assistant Professor Dr. Radoslava Topalska has submitted all the documents required for participation in the procedure. Her professional career is primarily associated with South-West University "Neofit Rilski," and she is proficient in English. She teaches courses related to ICT in education. ; Methodology of teaching information technology and computer modeling in primary grades; augmented and virtual environments in the educational process, among others.

The monograph **Teacher Digital Competence** addresses a highly topical issue. In the contemporary educational landscape, teacher digital competence is of essential importance. The study is 191 pages long and is structured into an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, a list of tables and figures, and appendices. The introduction briefly justifies the need for the teacher to familiarize students with both the potential benefits and the harmful effects of technology. The object, subject, aim, and objectives of the study are well-formulated and aligned with the research topic.

In the first chapter, Dr. Topalska clarifies the concepts of competence and digital competence, the distinctions between competence and competencies, and key competencies, as well as the authorial positions (Chavdarova-Kostova, 2016)

The emergence of the concept of digital competence is traced retrospectively, along with the views of various authors—both domestic and international—such as Merdzhanov (2014), Ignatov and

Karastoyanov (2009), Pavlov (2014), Vatsov (2019), Mircheva (2020), and others. The main characteristics of the competence-based approach and the stages of its development are outlined, as well as a model for developing key competencies in schools. The regulatory documents regarding competencies are presented—specifically the European Qualifications Framework (EQF) for lifelong learning and the establishment of National Qualifications Frameworks for member states—within the context of the "Europe 2020" strategy for smart, sustainable, and inclusive growth. It traces the historical development of digital competence, from its initial mention in the USA in 1997 to its significant role in education. The author presents various perspectives—both domestic and international—on digital competence. Specific dimensions of digital competence—technological, cognitive, and ethical—are identified, and the necessity for teachers to possess digital competence in the age of digitalization is outlined.

The second chapter is dedicated to the teacher's digital competence. The author presents perspectives on the role of teacher digital competence as a key competency in the teaching and learning process. The role of institutions in teacher training, the creation of models and frameworks for digital competencies, and the establishment of national standards is highlighted. Within the context of the European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu), frameworks and models describing digital competencies from various countries are outlined. A model of teachers' digital competencies is proposed, based on a regulatory framework (Fig. 1) and a detailed description of educators' digital competencies (Fig. 2). The following have been clarified: the teacher's professional engagement; digital resources; teaching and leadership; and teacher mentoring.

Dr. Topalska proposes a system of five criteria and indicators for the self-assessment of teachers' digital competencies. Presented are: the roles and responsibilities of early childhood, primary, special, and social educators; the selection of digital tools; and communication with

students and parents. A study of teachers' digital competencies was conducted using an adapted version of the "SELFIE for Teachers" tool, comprising 28 questions that allow teachers to assess their digital competence. The results are presented in 25 charts and 5 tables. Relevant conclusions have been drawn, and a concise set of criteria for assessing teachers' digital competence has been proposed. Recommendations for raising the level of teachers' digital competence have been outlined.

In the third chapter, the author presents and analyzes tools for: enhancing teachers' digital competence; electronic assessment (Prezi) and presentations (PowerPoint); cloud platforms; distance learning; and communication. Examples of programmable devices and gamified educational environments for use at the primary level—such as Kahoot and Jumpido—are presented. Emphasis is placed on STEM education to involve children in various experiments. The use of artificial intelligence is recommended only if teachers use it personally. Special emphasis is placed on digital identity and safety.

The merits of Dr. Topalska's work lie in:

- examines a highly topical issue;
- demonstrates in-depth knowledge of the subject matter;
- skillfully interprets the sources used, demonstrating a personal perspective and engagement;
- the analyses and comments made attest to a long-standing and in-depth interest;
- the proposed model for assessing teacher competencies and the self-assessment methodology represent a step towards enhancing these competencies;

Dr. Topalska's other publications focus on the application of technologies—such as augmented reality—in subjects like religion, physical education, and foreign language learning at the primary education level; digital creativity in education; programmable devices in class; STEM

centers in the country and STEM education from the teacher's perspective; the assessment of STEM training by future educators; educational robotics as an innovative tool in first-grade mathematics instruction; virtual reality and environmental protection; integration of modern technologies into preschool and school education; multimedia presentations for more dynamic and impactful communication; introducing students to programmable devices to motivate their learning; STEM education and esports in the educational process; the information technology skills of student teachers and their application in the educational process.

Dr. Topalska has secured a project for young scientists and is a team member on a project funded by the Scientific Research Fund. My comment for Dr. Topalska concerns the designation of the structural elements of the monograph: the chapters could be designated using Roman numerals.

In the context of the proposed research, Dr. Topalska could direct her future scholarly inquiries toward: the impact and utilization of STEM centers; the further application of AI, specifically by detailing its use; and the need for national measures regarding digital and cyber security, among other topics.

Conclusion:

Chief Assistant Professor Dr. Radoslava Topalska has every ground to apply for the academic position of Associate Professor. The significant contributions reflected in her publications demonstrate a long-standing and in-depth professional interest in the opportunities and challenges associated with digital competencies, as well as their application in education. Demonstrates a multifaceted nature and breadth in their research interests. This provides grounds for me to propose to the members of the scientific jury that the academic position of Associate Professor be awarded to Chief Assistant Professor Dr. Radoslava Topalska in the field of 1.2 Pedagogy (Information and Communication Technologies in Education).

Blagoevgrad, July 20, 2026

Opinion prepared by:....

/ Prof. Dr. Nevena Filipova/